

Nr 16

Utlåtande i anledning av väckt motion angående fördelningen mellan i skoldistrikt ingående kommuner av kostnader för högstadiets genomförande i enhetsskolan.

I en inom andra kammaren väckt och till allmänna beredningsutskottet hänvisad motion, II: 482, av herrar *Magnusson* i Borås och *Hedin* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning angående kostnadsfördelningen vid högstadiets genomförande i enhetsskolan mellan i skoldistriktet ingående kommuner.

I motionen framhålles bl. a. att högstadiernas i enhetsskolan förläggning till tätorter av olika slag medför ökade kostnader för mindre landsbygdskommuner genom utgifter för skolskjuts och avgifter för lokal- och administrationskostnader. Skolkommunen får dessutom fördel genom skatteinkomster från vid skolan anställd personal. Det bör därför utredas hur kostnaderna lämpligen skall fördelas.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från 1957 års skolberedning, Svenska stadsförbundet och Svenska landskommunernas förbund.

Skolberedningen framhåller bl. a. att den enligt sina direktiv som en av sina huvuduppgifter har att utföra de kostnadsberäkningar och utarbeta de författningsförslag, som fordras för den föreslagna skolorganisationens genomförande, varvid beredningen även måste behandla frågor som rör kostnadsfördelningen mellan samverkande kommuner. Beredningen har under övervägande ett förslag som skulle helt ändra nuvarande förutsättningar för de interkommunala förhandlingarna om kostnadsfördelningen.

Beredningen anser att dess kommande förslag bör avvaktas och avstyrker motionen.

Stadsförbundet anför, att utgående belopp för bidrag till administrationskostnader ganska avsevärt understiger de genomsnittliga faktiska kostnaderna. Stadsförbundet och Landskommunernas förbund har i gemensam rekommendation i december 1959 angående kostnadsfördelningen föreslagit jämkade belopp med hänsyn till dels den nytta som skolkommunen generellt har av att ha tillgång till skolan även för annat än skoländamål och dels skolans betydelse i allmänt kulturellt avseende. Kommunförbunden har ansett — i överensstämmelse med uttalande vid tillkomsten av Kungl. Maj:ts cirkulär om kostnadsfördelningen — att hänsyn icke skall tas till den betydelse lärarpersonalens skatteunderlag har för kommunen.

Bihang till riksdagens protokoll 1961. 11 saml. Nr 16—17

Förbundet hänvisar till att skolberedningen har frågan under utredning och avstyrker motionen.

Landskommunernas förbund anför, att Kungl. Maj:ts anvisningar om fördelning av kostnader vid interkommunal samverkan på skolväsendets område i den praktiska tillämpningen visat sig alltför allmänt hållna, vilket medfört att det ofta varit förenat med stora svårigheter att komma fram till överenskommelser. Orsaken härtill har varit, att meningskiljaktigheter förelegat om värderingen av de fördelar skolkommunen kan anses ha genom att skolan är belägen inom kommunen. Även med annan utformning av anvisningarna kommer problem dock att kvarstå. Det bör därför övervägas om frågan inte kan lösas genom enhetliga ersättningsbelopp. Man måste då använda vissa schabloner. Det bör därvid tillses, att ersättningsbeloppen icke kommer att överstiga självkostnaderna i värdkommunen. Låga ersättningsbelopp kan å andra sidan medföra att skolkommunerna ekonomiskt betungas, varför det synes nödvändigt att då överväga frågan om viss ersättning av statsmedel. Även ett statsbidrag bör utformas schablonmässigt och icke knytas till en detaljerad redovisning av faktiska kostnader.

Förbundet tillstyrker utredning, som bör omfatta samtliga de skolformer för vilka Kungl. Maj:ts anvisningar är tillämpliga.

Utskottet

I sitt yttrande över motionen har 1957 års skolberedning förklarat bl. a. att beredningen kommer att behandla frågor om kostnadsfördelningen dels mellan staten och kommunerna och dels mellan samverkande kommuner inbördes. Utskottet finner beredningens förslag beträffande dessa spörsmål böra avvaktas innan andra åtgärder övervägs och får därför hemställa, att motionen II: 482 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 mars 1961

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller, Nestrup, Axel Emanuel Andersson, Uno Olofsson*, Hellebladh, Tage Johansson, Schött, fru Hamrin-Thorell* och herr Bengt Gustavsson*;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herrar Johnsson i Skoglösa, fru Jäderberg, herrar Svensson i Kungälv, Carlsson i Huskvarna, Nilsson i Bästekille, Björkänge, Haglund, Berglund och fröken Anderson i Lerum.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.